

Utviklingen i alderspensjon pr. 31. desember 2014

Notatet er skrevet av: Iren Amundsen, Espen Steinung Dahl, Oddbjørn Haga, 12.03.2015.

Utviklingen pr. 31. desember 2014

Ved utgangen av 2014 er det 837 500 personer som mottar alderspensjon, en økning på 37 200 eller fem prosent fra utgangen av 2013. 11 300 av økningen er i aldersgruppa 62-66 år, dvs. at 70 prosent av økningen skjedde blant pensjonister 67 år og over.

81 400 personer i alder 62-66 år mottar alderspensjon. Dette betyr at 29 prosent av befolkningen i denne aldersgruppa er alderspensjonister. Ved første talletidspunkt etter at den nye pensjonsreformen trådte i kraft - 1. kvartal 2011 - var andelen seks prosent.

Selv om antall alderspensjonister øker, viser antall nye alderspensjonister en nedgang på 3 500 i 2014 sammenliknet med 2013. Nedgangen skyldes i sin helhet at færre starter uttaket ved 67 år. Det er to grunner til dette: Færre 67-åringer i befolkningen sammenliknet med 2013 og at en høyere andel allerede har tatt ut pensjon før de fylte 67 år. 74 100 personer ble registrert som nye alderspensjonister i løpet av 2014.

Andelen som velger å ta ut gradert alderspensjon avtar, men ikke så sterkt i de to siste årene som i 2012. Mens 15 prosent av alderspensjonistene i alderen 62-66 år mottok gradert pensjon ved utgangen av 2011, er andelen nå nede i 11 prosent.

Til tross for at de fleste tar ut full alderspensjon, fortsetter mange i arbeid ved siden av pensjonen. 63 prosent av alderspensjonistene under 67 år er nå samtidig registrert i arbeid. Denne andelen har holdt seg stabil de siste årene. Andelen av befolkningen i arbeid i alderen 62-66 år har derimot økt betraktelig fra 2010 (før reformen trådte i kraft) til 2014. Dette skyldes trolig i stor grad at pensjonsreformen har gitt bedre insentiver til arbeid. Økningen er særlig markant for årskullet som fylte 62 år i 2011, som var det første årskullet som fullt ut ble omfattet av fleksibiliteten i reformen.

Pensjonsreformen

Fra og med 1. januar 2011 trådte det nye regelverket for alderspensjon i kraft. Fra det tidspunktet har mange rett til alderspensjon fra og med fylte 62 år. Man kan velge å ta ut hel pensjon eller gradert pensjon; 20, 40, 50, 60, eller 80 prosent. I tillegg er det også mulig å kombinere alderspensjonen med andre ytelser, for eksempel gradert uførepensjon.

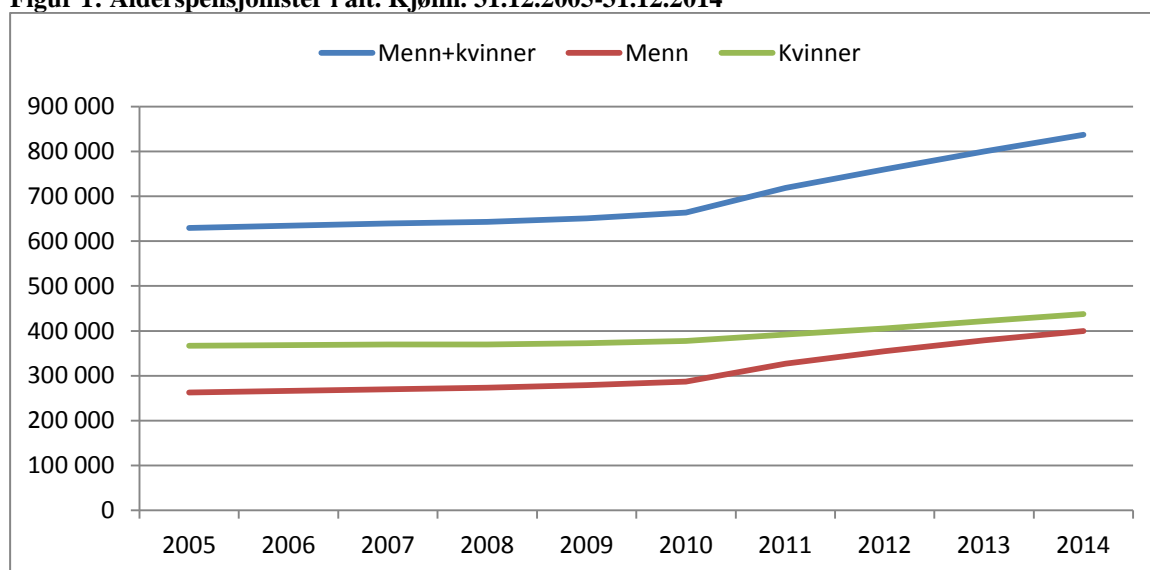
Antall alderspensjonister øker, men ...

Antall alderspensjonister økte med 37 200 fra 31. desember 2013 til 31. desember 2014, slik at antall personer som mottar alderspensjon ved utgangen av 2014 er **837 500**. Menn står for 57 prosent av økningen, noe som utgjør 21 300 personer. Selv om andelen menn med alderspensjon er økende, avtar veksten noe sammenliknet med de foregående årene. Til sammenligning stod menn for 60 prosent av økningen fra 31. desember 2012 til 31. desember 2013, 66 prosent av økningen fra 31. desember 2011 til 31. desember 2012, og 74 prosent av

økningen fra 31. desember 2010 til 31. desember 2011. Kvinner har altså en høyere andel av økningen i 2014 sammenliknet med 2011.

Figur 1 viser utviklingen i antall alderspensjonister fra 2005 fram til i dag. Veksten har vært langt kraftigere i årene 2011-2014 enn tidligere i perioden. Dette skyldes pensjonsreformen og at den nedre aldersgrensen for uttak av alderspensjon ble redusert fra 67 til 62 år. Pr. 31. desember 2005 var det nærmere 105 000 flere kvinnelige alderspensjonister enn mannlige alderspensjonister. Som figuren viser har forskjellen mellom kjønnene sunket betraktelig etter innføringen av pensjonsreformen. Pr. 31. desember 2014 er forskjellen nærmere 38 000.

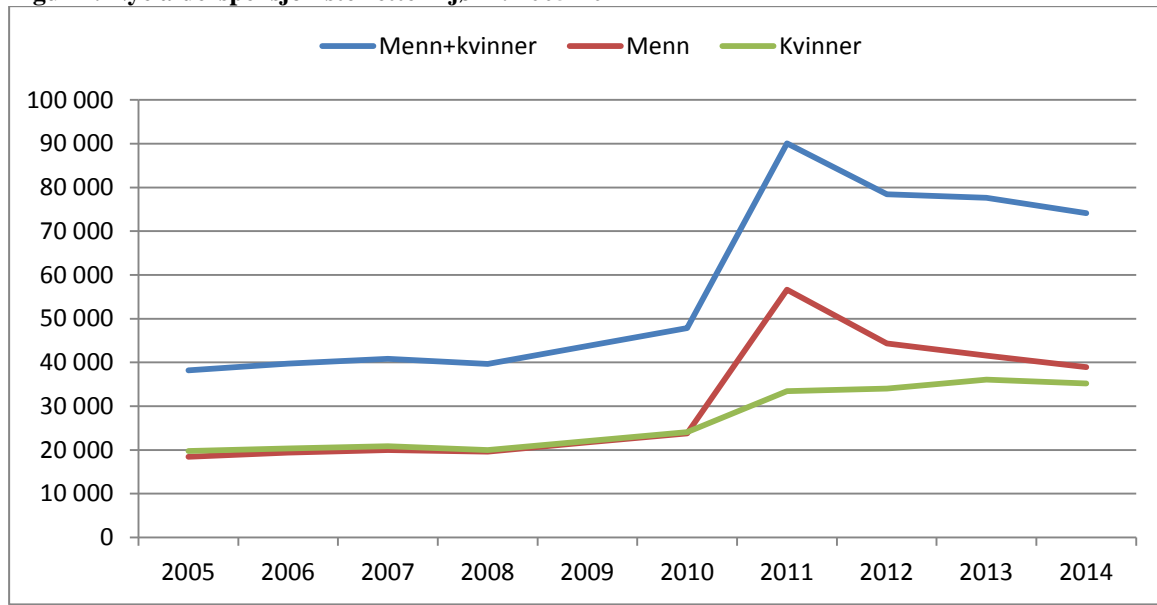
Figur 1: Alderspensjonister i alt. Kjønn. 31.12.2005-31.12.2014

... samtidig avtar antall nye alderspensjonister svakt

Antall nye alderspensjonister i 2014 er 74 100, mens antall nye i 2013 var 77 600, dvs. en nedgang på 3 500, eller 4,5 prosent. Mennene utgjør 2 600 av denne nedgangen (figur 2).

Figur 2: Nye alderspensjonister etter kjønn. 2005-2014*

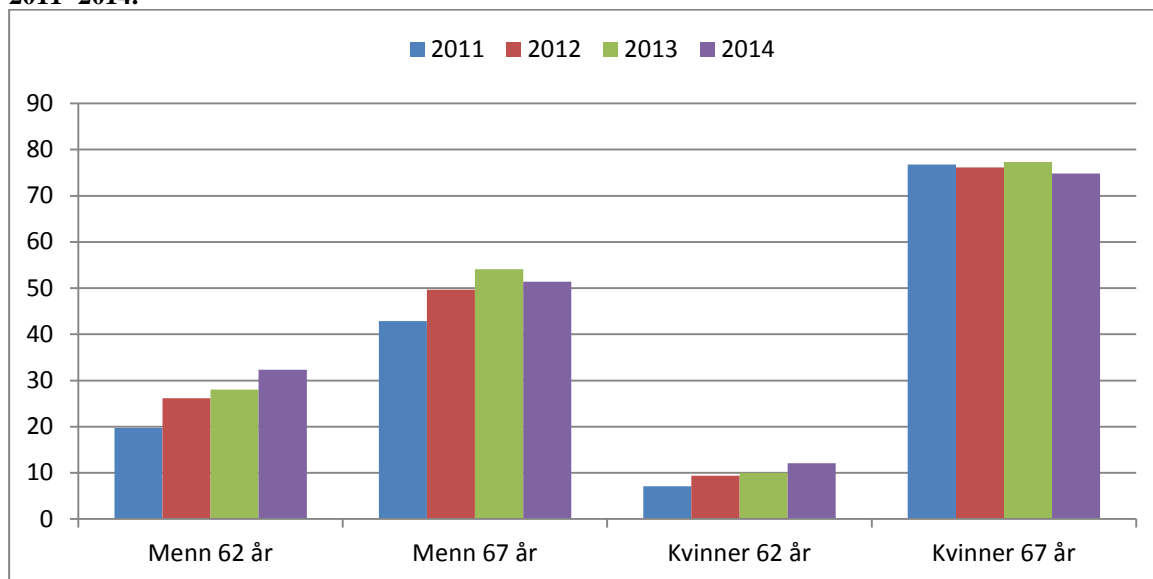

*Tall for 2009 er beregnet

I 2012 og 2013 økte 67-åringenes andel av antall nye med hhv seks og fire prosent. Fra 2013 til 2014 viser tallene at andel nye 67-åringer har gått ned med 2,5 prosent.

Det er særlig mange som tar ut alderspensjon ved fylte 67 eller 62 år. Av de nye alderspensjonistene i 2014 var andelen som tok ut pensjon ved 67 år og 62 år henholdsvis 51 prosent og 32 prosent for menn. For kvinner var andelene 75 prosent og 12 prosent. Se figur 3.

Figur 3: Nye alderspensjonister 62 og 67 år etter kjønn. Andel i forhold til alle nye innenfor hvert kjønn. 2011- 2014.

Blant dem som tar ut alderspensjon fra 67 år er det mange som har overgang fra andre pensjoner. I 2014 var det 21 100 av de nye alderspensjonistene som tok ut pensjon fra 67 år som hadde overgang fra uførepensjon, 700 fra gjenlevendepensjon og 11 800 fra AFP. Til sammen blir dette 33 600, dvs. at 7 av 10 nye 67-årige alderspensjonister har hatt en pensjon før de ble alderspensjonister.

Uttak før fylte 67 år: Flest menn, men kvinneandelen øker

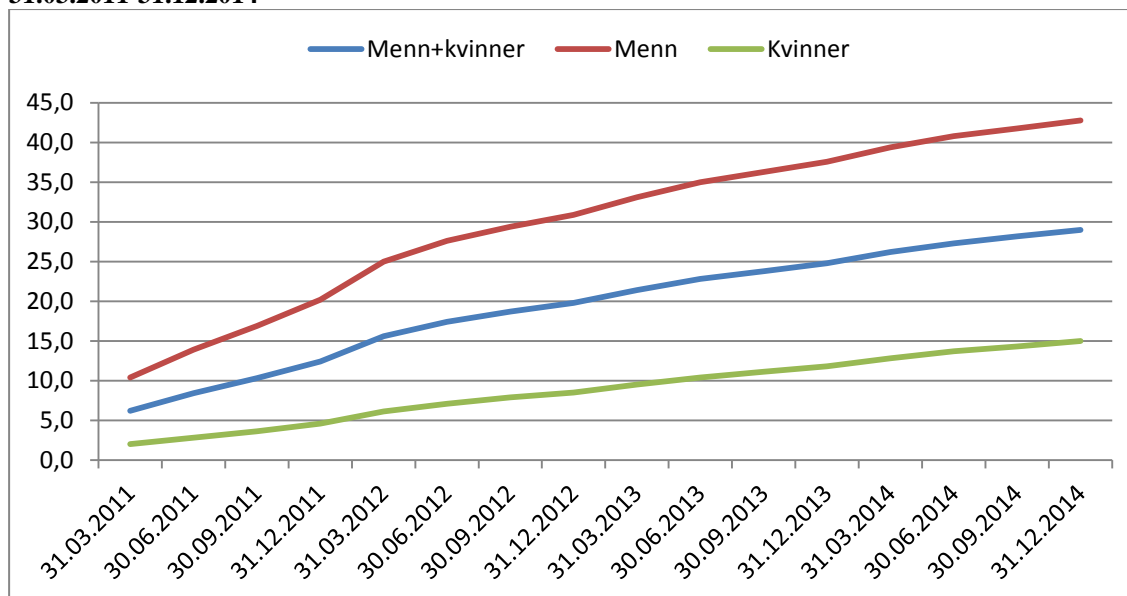
Etter at pensjonsreformen trådte i kraft 1. januar 2011 er det mange som har rett til alderspensjon fra og med fylte 62 år. Kvinner har i langt mindre grad enn menn benyttet seg av denne muligheten. Viktige årsaker er at kvinner i mindre grad enn menn oppfyller vilkåret for å ta ut tidlig alderspensjon, og at flere kvinner allerede mottar full uførepensjon eller andre pensjoner. Blant dem som har muligheten til å ta ut tidlig alderspensjon, ser vi allikevel at andelen menn har vært nesten dobbelt så høy som andelen kvinner (se seinere i notatet). En mulig årsak til dette er blant annet at kvinner har lengre forventet levealder enn menn og derfor i større grad er tjent med å utsette uttaket av alderspensjon.

Pr. 31. desember 2014 er det 81 400 alderspensjonister i aldersgruppa 62-66. Dette er en økning på 11 300 fra 2013. Menn utgjør 75 prosent av alle i aldersgruppa 62-66 år ved utgangen av 2014, mot 76 prosent ved utgangen av 2013, 79 prosent ved utgangen av 2012 og 82 prosent ved utgangen av 2011.

29 prosent av 62-66-åringene i befolkningen har tatt ut alderspensjon pr. desember 2014. Ved første talletidspunkt etter at den nye pensjonsreformen trådte i kraft (1. kvartal 2011) var andelen seks prosent. Det er store forskjeller på menn og kvinner. 43 prosent av mennene og

15 prosent av kvinnene i befolkningen er alderspensjonister når de er mellom 62 og 66 år (figur 4).

Figur 4: Alderspensjonister 62-66 år etter kjønn. Andel av befolkningen i samme aldersgruppe. 31.03.2011-31.12.2014

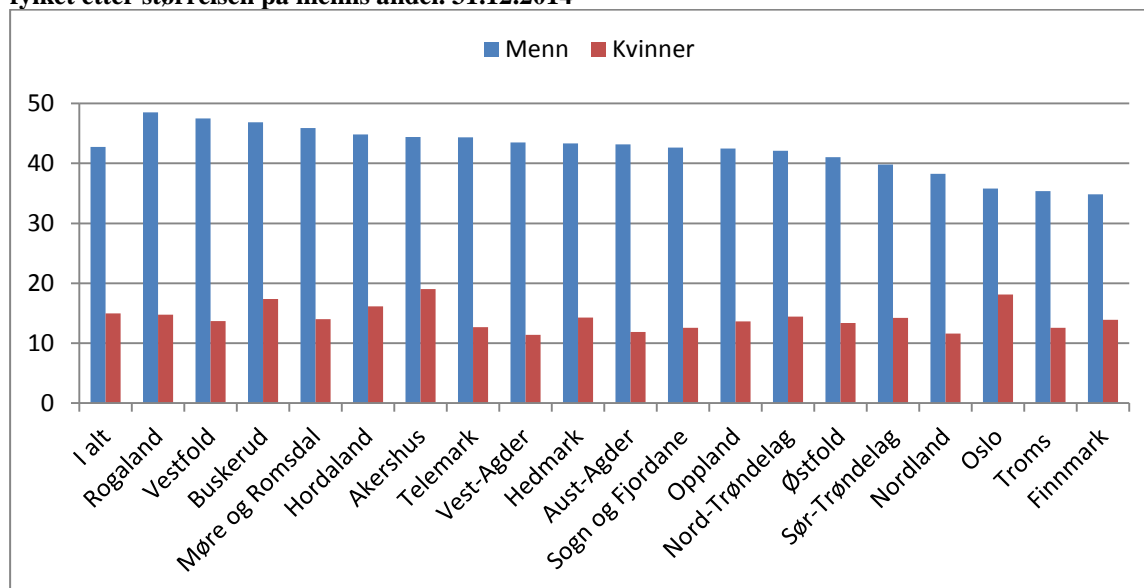

Fylkesfordeling

Rogaland har den høyeste andelen 62-66-åringene i forhold til det totale antallet alderspensjonister i fylket med 11,6 prosent. Lavest andel har Nordland med 8,6 prosent. Sogn og Fjordane har den høyeste andelen alderspensjonister 85 år og over med 17,1 prosent, mens Finnmark ligger lavest med 11,8 prosent. Disse forskjellene har sammenheng både med forskjeller i uttaksadferd og i alderssammensetningen i fylkene.

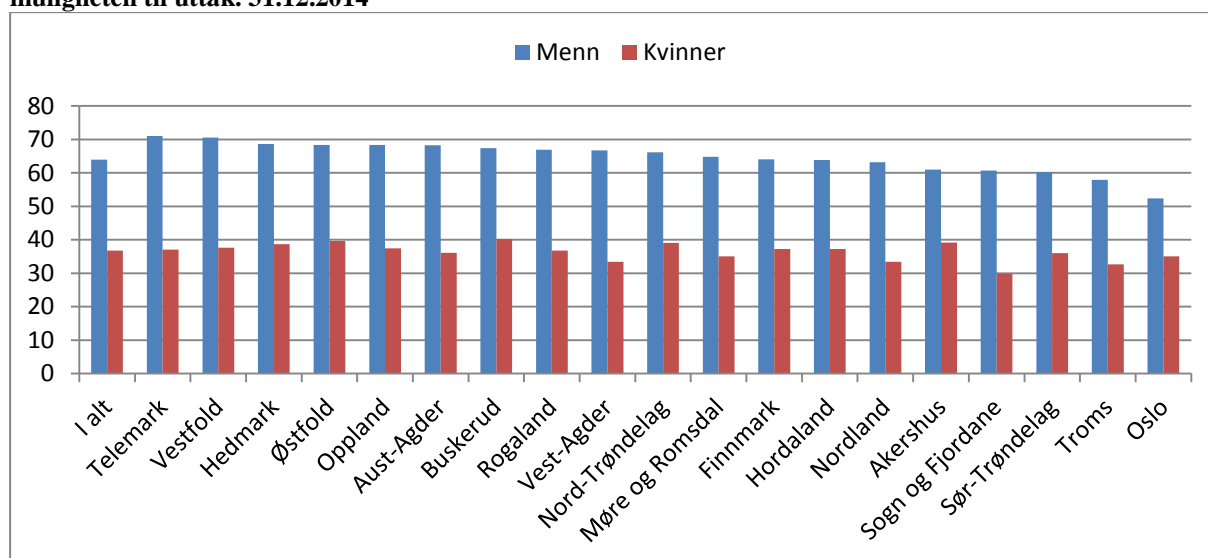
Rogaland har også høyest andel alderspensjon sett i forhold til befolkningen i gruppa 62-66 år med 32,2 prosent. Troms er lavest med 24,3 prosent. Blant kvinnene er Akershus høyest, med 19,1 prosent og Vest-Agder lavest med 11,4 prosent. Se figur 5.

Figur 5: Alderspensionister 62-66 år etter kjønn og fylke. Andel av befolkningen 62-66 år i det enkelte fylket etter størrelsen på menns andel. 31.12.2014

Tallene i figur 5 blir påvirket av hvor mange som har muligheten til å ta ut alderspensjon i det enkelte fylket. Dette skyldes blant annet at andelen som mottar uførepensjon og andelen som har tilstrekkelig høy pensjonsopptjening varierer fra fylke til fylke. Figur 6 viser uttaksrater målt som andel av de som har muligheten til å ta ut alderspensjon. Rangeringen mellom fylkene endrer seg når tallene måles på denne måten. For menn viser figur 6 høyest uttaksrate i Telemark og lavest i Oslo. For kvinner er uttaksraten høyest i Buskerud og Vestfold og lavest i Sogn og Fjordane. Rogaland har høy sysselsetting og lav andel med uførepensjon, og dermed mange som har muligheten til å ta ut alderspensjon. Selv om Rogaland lå høyest blant menn i figur 5, havner de midt på treet i figur 6.

Figur 6: Alderspensionister 62-66 år etter kjønn og fylke. Andel som mottar alderspensjon av de som har muligheten til uttak. 31.12.2014

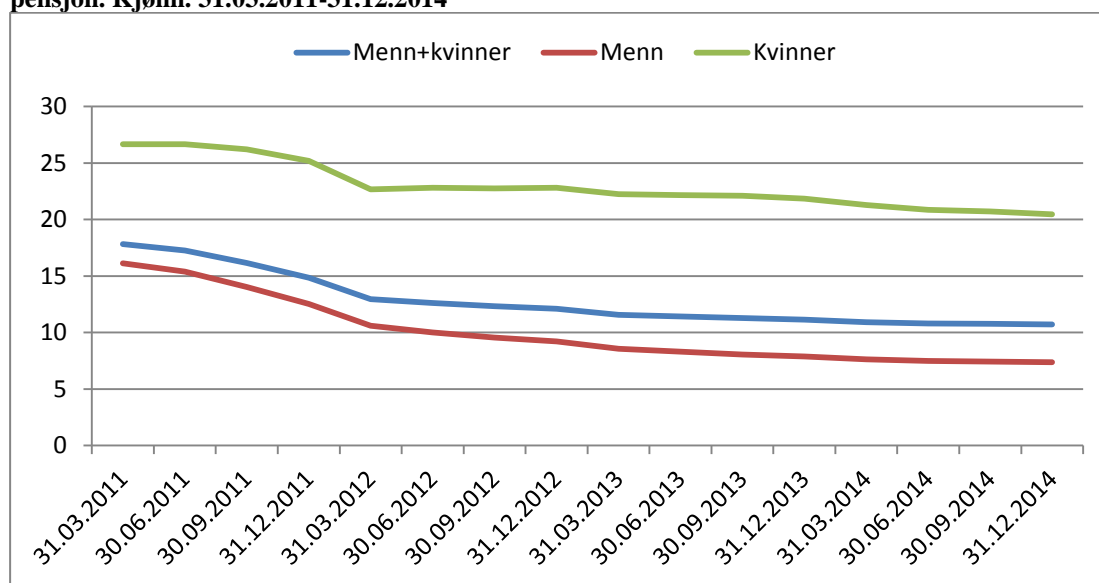

Gradert pensjon stadig mindre brukt

Av de 311 100 som mottok alderspensjon etter nye regler pr. 31. desember 2014 er det 10 000 som har tatt ut gradert pensjon. Andelen alderspensjonister 62-66 år med gradert pensjon blir stadig mindre, men nedgangen avtar. Ved utgangen av 1. kvartal 2011 var andelen 18 prosent mot 11 prosent ved utgangen av 2014. Uttak av gradert pensjon har vært mer populært blant kvinner enn blant menn. 20 prosent av de kvinnelige alderspensjonistene i alderen 62-66 år mottok gradert pensjon ved utgangen av 2014, mens tilsvarende for menn var sju prosent.

Som figur 6 viser har både menns og kvinners andel med gradert pensjon gått ned siden den nye pensjonsordningen trådte i kraft 1. januar 2011.

Figur 7: Alderspensjonister 62-66 år etter kjønn. Andel med gradert pensjon i forhold til alle med pensjon. Kjønn. 31.03.2011-31.12.2014

Av dagens alderspensjonister i alderen 62-71 år har 309 100 hatt mulighet til å endre uttaksgrad. Av disse er det 14 200, dvs. 4,6 prosent, som har benyttet seg av denne muligheten siden de ble alderspensjonister første gang. Andelen er 4,9 prosent for menn og 4,1 prosent for kvinner. Som forventet øker andelen som har endret uttaksgrad, med tiden som pensjonist. Det er pensjonister som har hatt vedtak om alderspensjon i 37 måneder eller mer som har størst andel med endret uttaksgrad; hhv. 9,1 prosent av mennene og 6,8 prosent av kvinnene.

Stadig færre minstepensjonister

Antall alderspensjonister med minstepensjon ved utgangen av 2014 er 149 900, dvs. en nedgang på 7 800 fra utgangen av 2013. Nedgangen i minstepensjonsandelen skyldes en modning av pensjonssystemet¹ og at nye pensjonister i større grad enn tidligere har vært

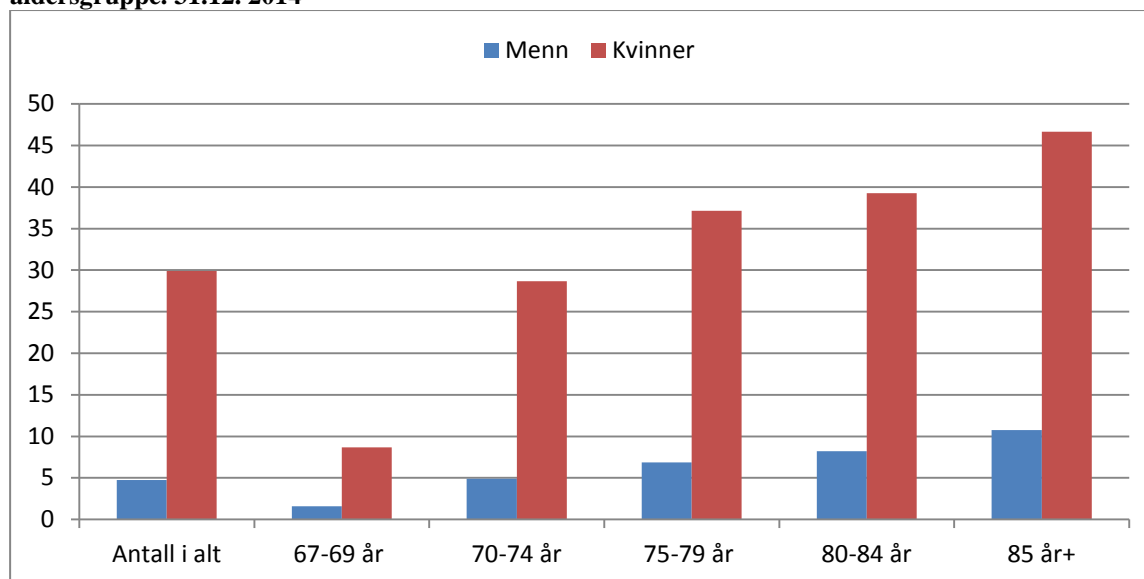
¹ Yngre fødselskull har hatt anledning til å tjene opp pensjonspoeng i flere år, fordi 1967 var første mulige år for pensjonsopptjening. De som er født i 1940 og fylte 67 år i 2007, er de første som har hatt anledning til full opptjening ved fylte 67 år.

yrkesaktive. Den første årsaken er den viktigste for menn, mens den andre forklaringen i stor grad gjelder for kvinner.

Andelen minstepensjonister i forhold til alle alderspensjonister er 18 prosent ved utgangen av 2014 mot 31 prosent ved utgangen av 2005. Kvinnene utgjorde 87 prosent av minstepensjonistene både ved utgangen av 2013 og 2014. Andelen kvinnelige minstepensjonister sett i forhold til *alle* kvinnelige pensjonister viser imidlertid stor nedgang i tiårs-perioden. Ved utgangen av 2005 var 46 prosent av de kvinnelige alderspensjonistene minstepensjonist mot 30 prosent ved utgangen av 2014. Ved utgangen av 2005 var 46 prosent av de kvinnelige alderspensjonistene minstepensjonist mot 31 prosent ved utgangen av 2014.²

Figur 8 viser den store forskjellen i andelen minstepensjonister, både kjønns- og aldersmessig. Vi ser at det ikke er så stor forskjell på de to aldersgruppene 75-79 år og 80-84 år, mens andelen gjør et hopp til den eldste aldersgruppa. Vilkåret for uttak av alderspensjon før 67 år er at man har tjent opp en pensjon som overstiger minste pensjonsnivå ved fylte 67 år. Dette er årsaken til at det ikke finnes minstepensjonister blant 62-66-åringene, og aldersgruppa er derfor heller ikke med i alderskolonnene i figuren. Kolonna «Antall i alt» viser alle minstepensjonister som andel av alle alderspensjonister.

Figur 8: Minstepensjonister etter kjønn og alder. Andel av alle alderspensjonister i den enkelte aldersgruppe. 31.12. 2014

Kjøpekraften øker blant alderspensjonistene

Pr. 31. desember 2014 er den gjennomsnittlige årlige alderspensjon 252 300 kroner for menn og 190 600 kroner for kvinner. Kvinnenes pensjon utgjør dermed 76 prosent av mennenes. Pr. 31. desember 2005 utgjorde kvinnenes pensjon 73 prosent av mennenes pensjon. Den gjennomsnittlige årlige pensjonen (omregnet med konsumprisindeksen) har økt med 28

² Definisjonen av minstepensjon ble noe endret fra 2011 bl.a. ved at ny AFP i privat sektor blir medregnet i pensjonen ved vurderingen av om den enkelte er minstepensjonist.

prosent for mennene og med 33 prosent for kvinnene fra utgangen av 2005 til utgangen av 2014.

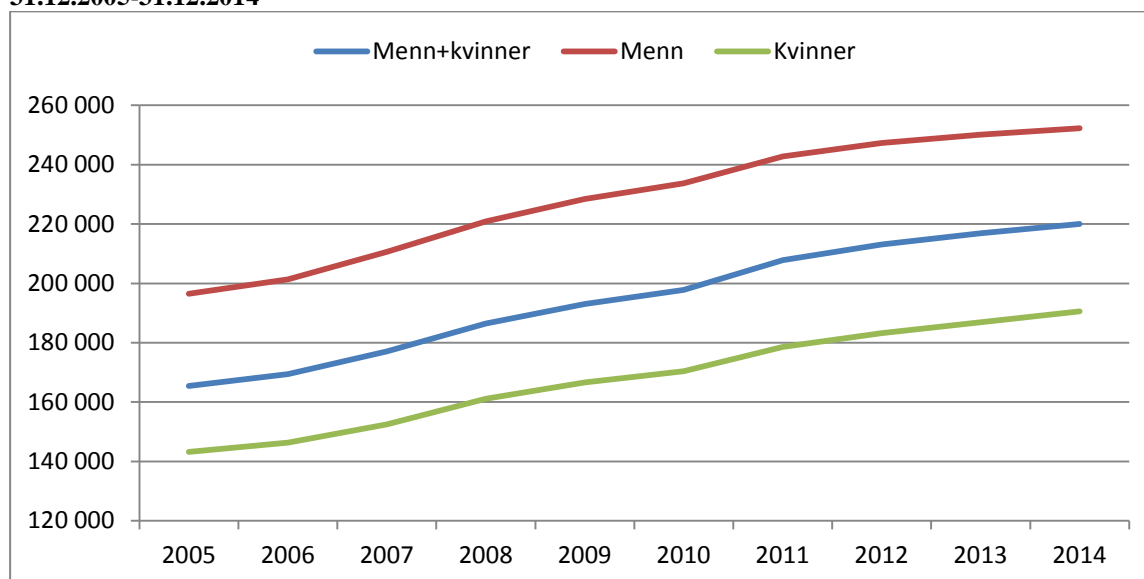
I aldersgruppa 67-69 år har kvinnene økt mest i tiårsperioden med 38 prosent, mot 27 prosent for menn. Blant alderspensjonister 75 år og over er det menn som har høyest prosentvis vekst. De nye kvinnelige alderspensjonistene har hatt høyere yrkesdeltakelse enn de eldre, som forklarer den høye økningen blant yngre kvinner. Eldre menn har hatt like høy yrkesdeltakelse som yngre, men modningen av pensjonssystemet gjør likevel at menn i høyere aldersgrupper får bedre pensjonsopptjening enn de som var i samme aldersgruppe tidligere.

Det er en mindre økning i gjennomsnittlig pensjonsbeløp de to siste årene sammenliknet med økningen i 2011 og 2012. Dette skyldes pensjonsreformen som ga anledning til å ta ut alderspensjon fra fylte 62 år. Som følge av dette gikk gjennomsnittlig pensjon ned for menn i aldersgruppene 62-66 år og 67-69 år både fra utgangen av 2012 til utgangen av 2013 og fra utgangen av 2013 til utgangen av 2014. For aldersgruppa 62-66 år skyldes nedgangen at en større andel hadde tatt ut pensjon ved 62 år, og i aldersgruppa 67-69 år at en større andel av disse hadde tatt ut pensjon før fylte 67 år.

Tallene viser en betydelig vekst i kjøpekraften blant alderspensjonister gjennom hele den siste tiårsperioden. Som del av pensjonsreformen har mange valgt å ta ut alderspensjon før fylte 67 år. De får da lavere årlige pensjonsutbetalinger, men mottar til gjengjeld alderspensjon i flere år. I tillegg har det blitt mulig å ta ut gradert pensjon. Mange av de som har tatt ut alderspensjon tidlig, fortsetter også i fullt arbeid ved siden av pensjonen. Alt dette gjør at tallene i figur 9 trolig vil undervurdere den reelle utviklingen i kjøpekraften blant pensjonister i perioden 2011-2014.

At så mange tar ut alderspensjonen tidlig, vil også føre til svakere vekst i gjennomsnittlig pensjon i årene framover.

Figur 9: Gjennomsnittlig årlig pensjon etter kjønn. Beløp i kroner omregnet med konsumprisindeksen. 31.12.2005-31.12.2014

Både blant menn og kvinner er det aldersgruppa 85 år og over som har lavest pensjon fram til og med 2010. Aldersgruppa 62-66 år, som kom inn da den nye ordningen trådte i kraft fra 1. januar 2011, har lavest pensjon både for menn og kvinner fom 2011. Dette skyldes først og fremst de fleksible uttaksreglene for alderspensjon, der pensjonen blir justert for gjenstående levealder på uttakstidspunktet. Tidlig uttak gir derfor lavere årlig pensjon. I tillegg er de fleste med gradert pensjon i aldersgruppa 62-66 år.

Tilleggspensjon

Tilleggspensjon gis til alderspensjonister som har tjent opp pensjonspoeng gjennom å ha vært i arbeid eller hatt andre typer pensjonsopptjening. Andelen med tilleggspensjon har økt fra 91 prosent pr. 31. desember 2005 til 96 prosent pr. 31. desember 2014. Det er særlig blant kvinnene at andelen med tilleggspensjon øker, fordi stadig flere kvinnelige alderspensjonister har vært yrkesaktive. Andelen økte fra 87 prosent til 94 prosent i tiårs-perioden.

Skjermingstillegg til tidligere uføre

Fra februar 2012 får uføre som har overgang til alderspensjon ved 67 år et skjermingstillegg som del av alderspensjonen. Skjermingstillegget gir en delvis kompensasjon for levealdersjusteringen. Ved utgangen av 2014 er det 79 800 alderspensjonister som mottar skjermingstillegg, dvs. en andel på 9,5 prosent i forhold til alle alderspensjonister. Ved utgangen av 2012 var andelen 5 prosent.

Kombinert med uførepensjon

Det er ca. 2 600 personer som har alderspensjon i kombinasjon med gradert uførepensjon pr. 31. desember 2014. Pr 31. desember 2013 var tallet ca. 2 400.

Syssettingen blant eldre

Etter innføringen av pensjonsreformen kan mange selv velge når de ønsker å ta ut alderspensjon, innenfor aldersintervallet 62–75 år³. Litt over halvparten av de 62–66-åringene som har mulighet til å ta ut alderspensjon⁴, har valgt å gjøre dette. Alderspensjonen kan fritt kombineres med arbeid uten at pensjonen blir redusert. For mange var avtalefestet pensjon (AFP) eneste mulighet til tidligpensjon før 2011. AFP hadde imidlertid svake arbeidsinsentiver, da pensjonen ble redusert ved årlig arbeidsinntekt over 15 000 kroner. Slik fungerer fortsatt AFP-ordningen i offentlig sektor.

Av nye alderspensjonister 62-66 år var i overkant av 80 prosent i arbeid før uttaket. Figur 8, som angir hvor stor andel av alderspensjonistene som kombinerer pensjon med arbeid, viser at

³ De fleksible uttaksreglene medfører at pensjonen øker med uttaksalder, innenfor intervallet fra måneden etter fylte 62 og fram til måneden etter fylte 75 år.

⁴ Uttak før 67 år krever en viss størrelse på opptjeningen.

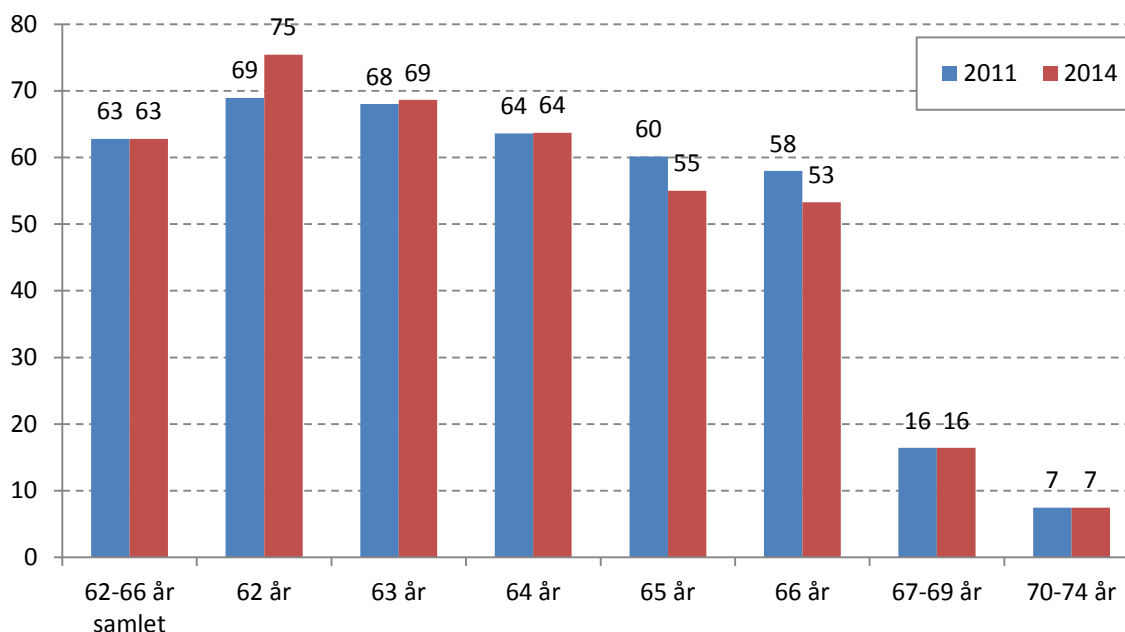
mange i denne aldersgruppen fortsetter i jobb.⁵ 63 prosent av alderspensjonistene mellom 62 og 66 år kombinerer pensjon med fortsatt arbeid. Dette innebærer at omtrent tre fjerdedeler av de som var i jobb før uttak av alderspensjon, fortsatt er i arbeid.

Andelen som kombinerer arbeid og pensjon er i klart mindre grad brukt for de over 67 år, og er jevnt fallende med alder for dem under 67 år. Pensjonister som har fylt 67 år inkluderer de som har fått overgang til alderspensjon fra andre pensjonsytelser, slik at aldersgruppene ikke er helt sammenlignbare.

Utviklingen i andelen som jobber ved siden av pensjonen har vært bemerkelsesverdig stabil siden pensjonsreformen trådte i kraft i 2011. For aldersgruppen 62–66 år var det også ved utgangen av 4. kvartal 2011 63 prosent som var i arbeid ved siden av pensjonen. I aldersgruppen 62–63 år er det nå litt flere enn før som jobber ved siden av pensjonen, mens det er litt færre i aldersgruppen 65–66 år. I den siste gruppen vil det nå finnes personer som allerede har mottatt pensjon i noen år, og det er derfor som ventet at litt flere av disse nå har sluttet i arbeid.

Blant alderspensjonistene under 67 år er det 65 prosent av kvinnene som kombinerer pensjonen med arbeid, mot 62 prosent av mennene. Blant alderspensjonistene i alderen 67–69 år er det derimot flest menn som fortsetter i arbeid.

Figur 10. Alderspensjonister 62–74 år, etter alder. Andel som kombinerer pensjon med arbeid. Utgangen av 4. kvartal 2011 og 2014. Prosent

⁵ Vi ser her kun på de som er i et arbeidstakerforhold, dvs. at de er registrert i NAVs arbeidstaker-/arbeidsgiverregister. Total andel som jobber ved siden av pensjonen vil være høyere, siden selvstendig næringsdrivende ikke er inkludert.

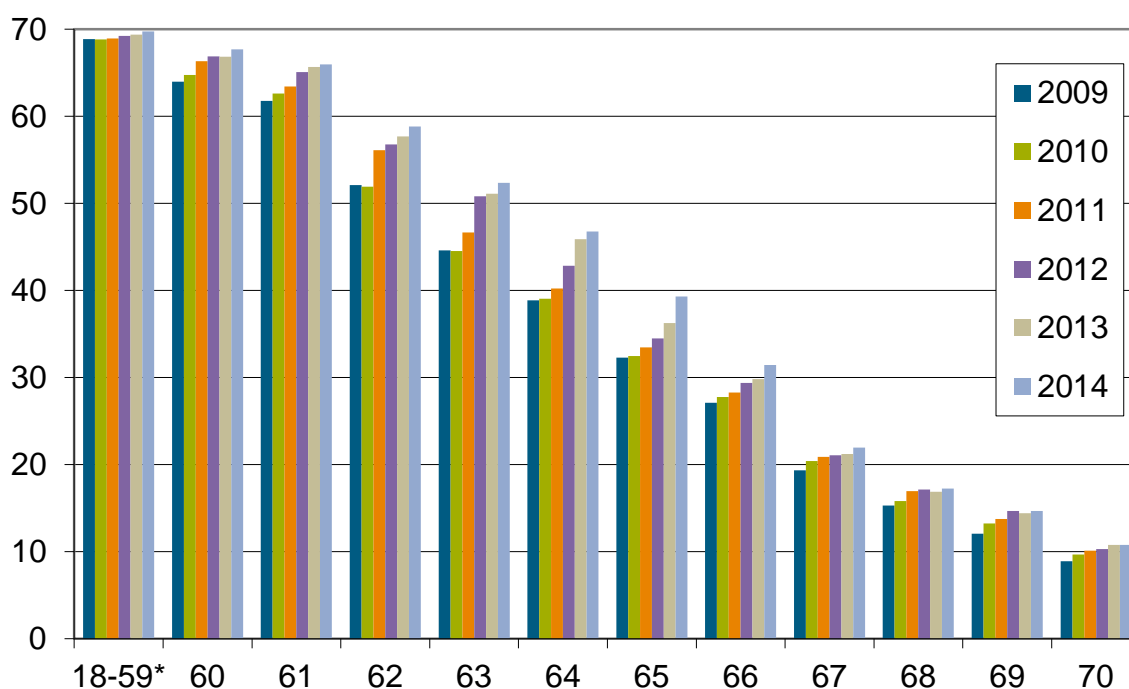
Mens figur 10 viser at mange av de som har tatt ut alderspensjon fortsetter i jobb, ser vi i figur 11 på utviklingen i sysselsettingen totalt sett ved utgangen av 4. kvartal i 2009–2014. For dem under 60 år har andelen sysselsatte vært relativt stabil siden 2009, i etterkant av finanskrisen. For aldersgruppene 60 år og over har sysselsettingen derimot økt år for år for de fleste årskullene.

I tillegg til en positiv effekt av pensjonsreformen, ligger det også andre forklaringer bak de økte sysselsettingsandelene for de over 60 år. Blant disse forklaringene kan vi nevne:

- Høyere levealder og bedre helsetilstand blant de eldre.
- De som nå blir 60 år har et høyere utdanningsnivå enn eldre årskull.
- En generasjonseffekt blant kvinner, ved at de kvinnene som nå passerer 60 i større grad har vært i arbeid tidligere og derfor også arbeider mer etter fylte 60.
- Mer positive holdninger til at seniorer fortsetter lenger i arbeid både blant arbeidstakere og arbeidsgivere.

Flere av disse trendene taler for at utviklingen med høyere sysselsettingen blant dem over 60, vil fortsette også i årene fremover.

Figur 11. Personer 18–70 år i registrert arbeid. Andel av befolkning i samme aldersgruppe. Utgangen av 4. kvartal 2009–2014.

*=Aldersstandardiserte tall.

Pensjonsreformen førte til økt sysselsetting fra 2011. I tallene for 4. kvartal ser vi en spesielt stor økning i sysselsettingsandelen for 62-åringer i 2011, og at økningen gradvis har forplantet seg videre til aldersgruppen 63–65 år. Dette tyder på at reformen i særlig grad har påvirket

sysselsettingen blant personer som allerede fra 62 år fritt har hatt muligheten til å kombinere alderspensjon med arbeid.

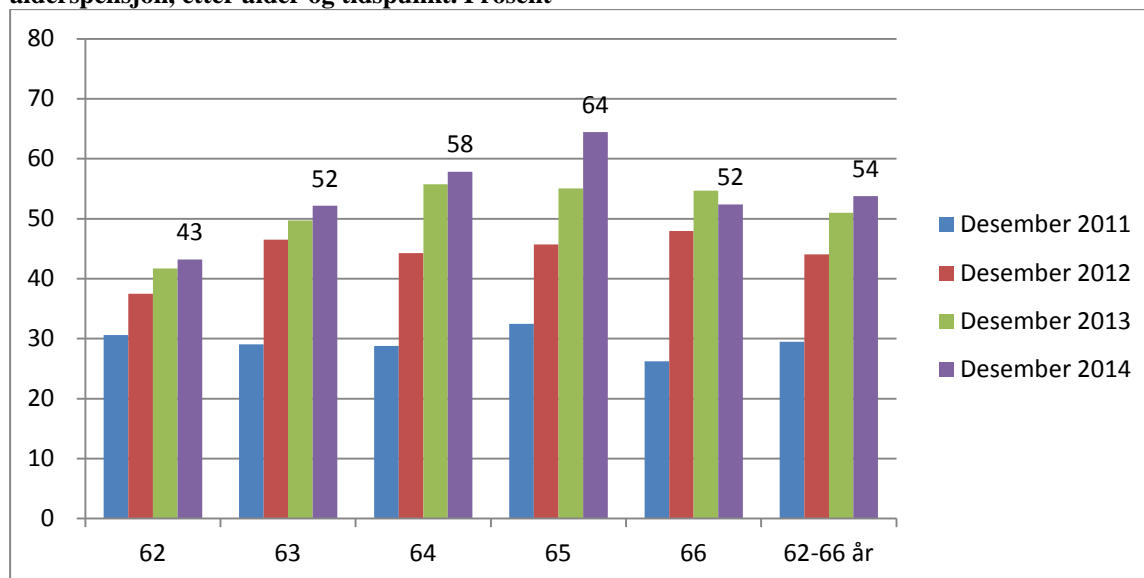
Uttaksrater blant de som kan ta ut alderspensjon

Tidligere i notatet har vi sett at 29 prosent av befolkningen i aldersgruppa 62–66 år har tatt ut alderspensjon. Imidlertid er det ikke alle i denne aldersgruppen som har muligheten til å ta ut alderspensjon. Personer som mottar gjenlevendepensjon, AFP i offentlig sektor eller AFP etter gamle regler i privat sektor har ikke muligheten til å kombinere disse pensjonene med alderspensjon. Uførepensjon kan kombineres med alderspensjon, men det gjelder ikke for personer med mer enn 80 prosent uføregrad. For å ta ut alderspensjon før 67 må du i tillegg ha tilstrekkelig høy pensjonsopptjening.

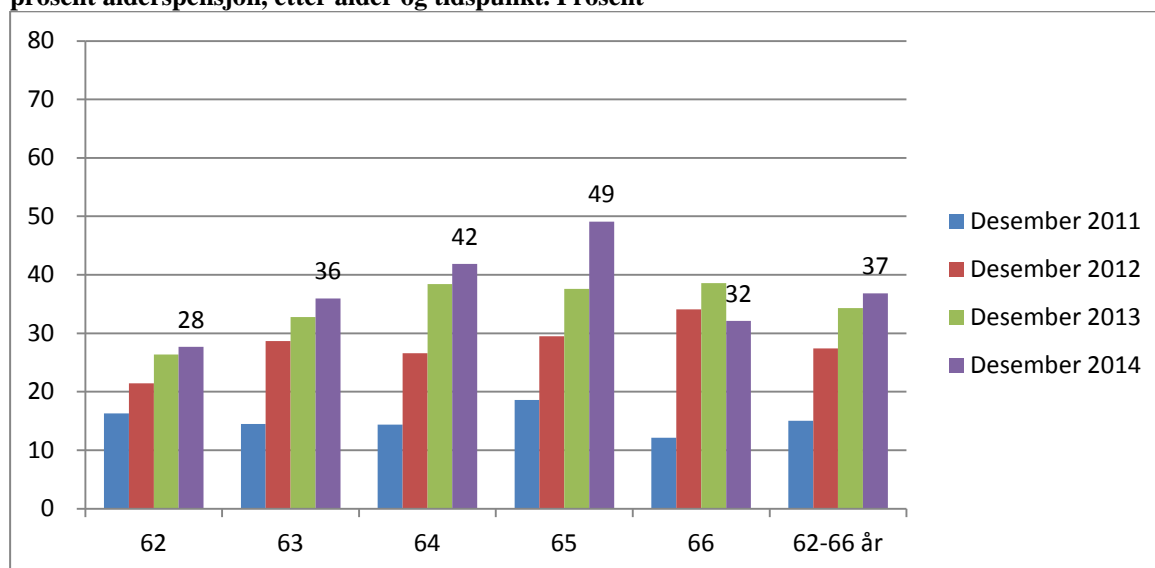
Blant 62–66-åringene var det drøyt halvparten (54 prosent) av de som hadde mulighet til å ta ut alderspensjon i 2014, som hadde benyttet seg av denne muligheten (figur 12). Tilsvarende andeler for kvinner og menn var henholdsvis 37 og 64 prosent. Det er altså nesten dobbelt så høy andel menn som kvinner som har valgt å ta ut alderspensjonen tidlig.

Uttaksratene har økt over tid for alle alderstrinnene unntatt ved 66 år. Som forventet øker uttaksratene også med alder, men vi ser riktignok en liten nedgang fra 65 til 66 år. Det skyldes at de årskullene som ble omfattet av de fleksible uttaksreglene i pensjonsreformen allerede fra de fylte 62 år, i større grad velger å ta ut alderspensjonen tidlig. Det første årskullet som ble fullt ut omfattet av reformen er nå 65 år og vil være 66 år ved utgangen av 2015. Vi forventer derfor at uttaksraten ved 66 år vil øke i løpet av 2015.

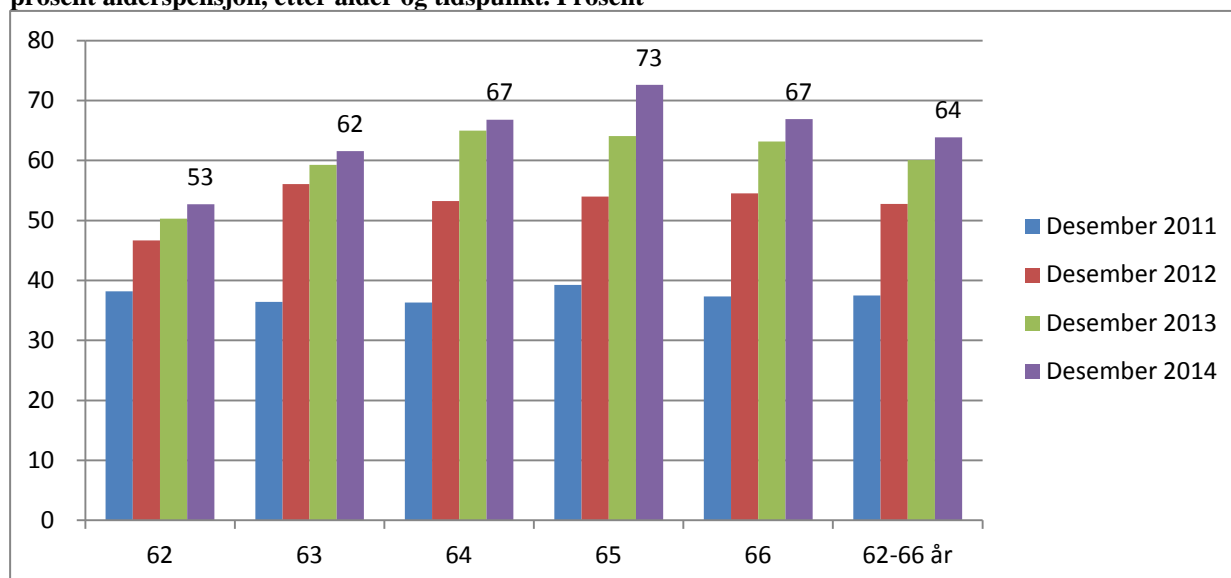
Figur 12. Andel som har tatt ut alderspensjon av de som oppfyller vilkårene for uttak av minst 20 prosent alderspensjon, etter alder og tidspunkt. Prosent

Figur 13. Andel kvinner som har tatt ut alderspensjon av de som oppfyller vilkårene for uttak av minst 20 prosent alderspensjon, etter alder og tidspunkt. Prosent

Figur 14. Andel menn som har tatt ut alderspensjon av de som oppfyller vilkårene for uttak av minst 20 prosent alderspensjon, etter alder og tidspunkt. Prosent

900 000 alderspensjonister i 2016

Ifølge NAVs siste prognoser ventes antall alderspensjonister å øke fra 837 500 i desember 2014 til om lag 872 000 i 2015 og en million i 2020. Det er en økning med 172 000 fra 2014 til 2020. Av dette skyldes 152 000 økning i antall personer 62 år og over i befolkningen (5000 skyldes økningen i befolkningen 62-66 år og 147 000 økning i befolkningen over 67 år). 20 000 skyldes økning i andelen alderspensjonister under 67 år. Det resterende, om lag

20 000, skyldes hovedsakelig forventet økning i antall pensjonister bosatt i utlandet. Antall alderspensjonister forventes å passere 900 000 i 2016.

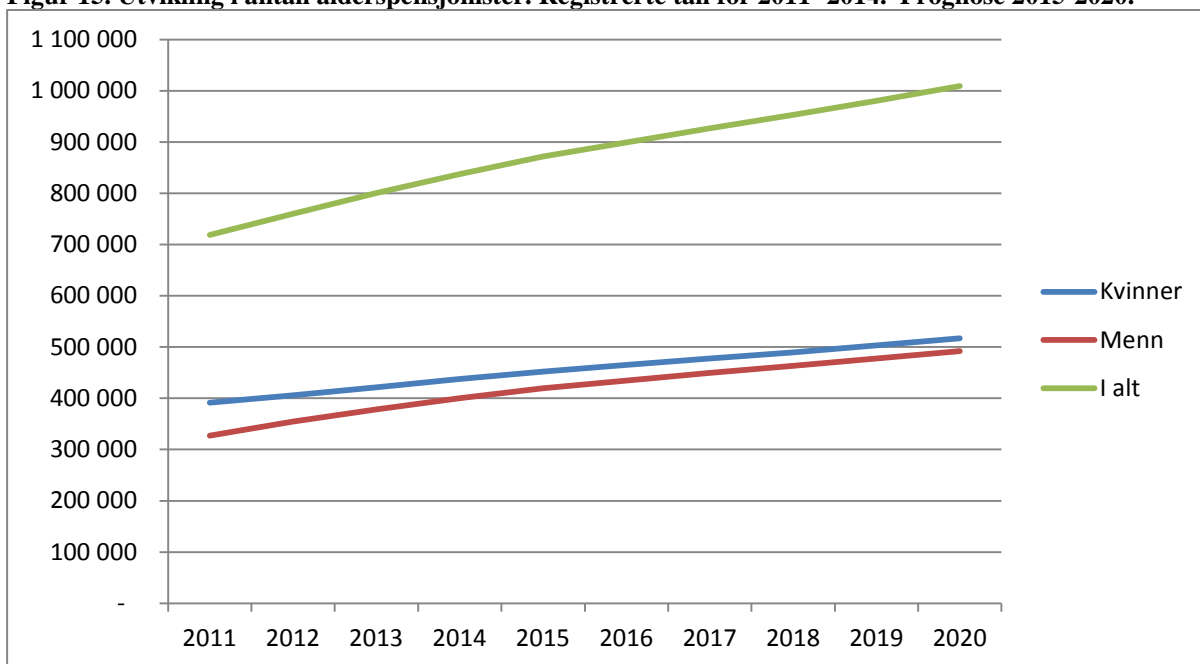
Pensjonsreformen ga anledning til å øke den årlige pensjonen ved å utsette uttaket av pensjon. Det er foreløpig få som pga. pensjonsreformen har utsatt uttaket til 68 år eller senere – dette gjelder om lag 1 600 personer så langt. Vi forventer bare en beskjeden økning i dette antallet de nærmeste årene.

Andelen alderspensjonister i forhold til befolkningen over 62 år forventes å øke fra 84 prosent i 2014 til 88 prosent i 2020. Hovedårsaken er at antallet under 67 år vil øke kraftig fra 2014 til 2015 som følge av avviklingen av AFP etter gammelt regelverk i privat sektor. I tillegg forventer vi at alderspensjonister 67 år og over, som andel av befolkningstallet i samme alder, vil øke fra 104,8 prosent i 2014 til 107,1 prosent i 2020. Andelen er høyere enn 100 prosent på grunn av antall alderspensjonister bosatt i utlandet, og dette antallet øker som nevnt.

Alderspensjonister i alder 62-66 år, som andel av befolkningen i samme alder, forventes å øke fra 29 prosent i 2014 til om lag 32 prosent i 2015, for deretter å øke moderat til 36 prosent i 2020.

For kvinner forventes andelen alderspensjonister under 67 år å øke fra knapt 15 prosent i 2014 til 17 prosent i 2015 og 24 prosent i 2020. For menn anslås andelene til å øke fra 43 prosent i 2014 til 47 prosent i 2015-2020. Andelen kvinner forventes å øke også etter 2015 fordi stadig flere kvinner vil oppfylle vilkårene for uttak av pensjon før fylte 67 år. Utviklingen hittil tyder også på at en økende andel kvinner benytter seg av muligheten til å ta ut pensjon før 67 år. Det var ved utgangen av 2014 150 000 alderspensjonister med minstepensjon, som var 18 prosent av alle alderspensjonistene. I 2020 regner vi med at antallet vil ha sunket til om lag 120 000, som er 12 prosent av alderspensjonistene. De fleste minstepensjonistene vil fortsatt være kvinner.

Figur 15. Utvikling i antall alderspensjonister. Registrerte tall for 2011- 2014. Prognose 2015-2020.

Figur 15. Utvikling i antall alderspensjonister 62-66 år. Registrerte tall for 2011-2014. Prognose 2015-2020.

